10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԵԼԵԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտէսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهانتاك غزته‌سی
صاحب امتیاز د. جبوهلك
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTNOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մէջ ըլլալով
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մէջ ըլլալով
12 ամիսը կանխիկ ֆրք. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԱՌ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Արշալոյսին

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

Պարսիկ կառավարութիւնը իր դեսպանութեանց ամենէն կարեւորագոյնին՝ Կ. Պոլսոյ դեսպանութեան կոչեց Իրանի ամենէն լուսամիտ ու զարգացած բարձր անձնաւորութիւններէն մէկը, որ հաւասարապէս ծանօթ Արեւելքի և Արեւմուտքի քաղաքակրթութիւններուն, լաւագոյն դիրքին մէջ կը գտնուի ծառայելու իր տէրութեան և երկրին բարգաւաճման։ Մէկ քանի օր առաջ հրատարակուած իր կենսագրական նօթերուն մէջ յիշած էինք թէ՝ Լա Հէյի խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին մէջ Իշխան Միրզա Րիզա խան կը ներկայացնէր Պարսկական կառավարութիւնը՝ իբրեւ Ա. պատուիրակ։ Գրագէտ իշխանը այդ առթիւ Պարսկերէն ընտիր քերթուած մը գըրած է «Խաղաղութիւնը» խորագրով, զոր Ֆրանսերէն թարգմանութենէն հայացնելով, մասնաւոր հաճոյքով մը կը ներկայանենք ընթերցողներուն, գըրական չատ գեղեցիկ էջ մը ըլլալուն և միանգամայն բարձր գաղափարներ արտայայտելուն համար։ Ջ.

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

Լա Հէյի դեսպանախորհուրդին մէջ հետեւեալներն եղան խօսակցութեան առարկայ՝ խաղաղութեան բարեկամներուն միջեւ։

Մէկը կ'ըսէր.— «Եթէ ժողովուրդները գոհ ըլլային իրենց ունեցածով և խիղճ ունենային, երբեք պատերազմ չպիտի ըլլար իրենց միջեւ։ Պէտք է որ եկեղեցականները և գրագէտները՝ խօսքով ու գըրչով՝ ներումի և խղճամտութեան սերմերը ցանէին մարդոց սրտին մէջ։»

Ուրիշ մը կ'ըսէր.—«Եթէ տէրութիւնները մասնաւոր դաշնագրով մը յանձն առնէին իրաւարարութեան դիմելու իրենց մէջ ծագելիք ո և է վէճի համար, գործերը բարեկամաբար պիտի կարգադրուէին, առանց ոյժի դիմել հարկ ըլլալու։»

Երրորդ մը կը յայտարարէր.—«Բանի՛ կատարելագործուին մարդ սպաննելու ծառայող զէնքերը, պատերազմի գործիքները, դրացիին ստացուածքը խլելու բաղձանքը հետզհետէ աւելի պիտի տարածուի ազգերու մէջ։ Անկշտութեան այս վատ զգացումը խեղդելու համար, պէտք է որ խաղաղութեան բարեկամ բոլոր պետութիւնները հաւաքուելով կաճեցնեն ճարտարարուեստի այս չարաչուք ճիւղին զարգացումը, և արգիլեն նոր հրազէններու գիւտը ամբողջ աշխարհի, և մանաւանդ Եւրոպայի մէջ։»

Չորրորդը կ'ըսէր.—«Մարդկութեան նըկարագրեցէք պատերազմին բոլոր աղէտները եւ արհաւիրքները։ Ներկայ դարուս մէջ, հաղորդակցութեան կատարելագործեալ միջոցներով կարելի է ճակատամարտի դաշտերուն վրայ հաւաքել հարիւր հազարաւոր մարդիկ։ Թո՛ղ երեւակայուի անթիւ կորուստը երկու պատերազմիկներուն։ Դիակներու բլուրներ պիտի դիզուին արիւնով ողողուած դաշտերու վրայ։ Թնդանօթի հարուածներու եւ վտանգի աղաղակներու ահաւոր խառնակութեան մէջ, պիտի լսուին հազարաւոր վիրաւորեալներու հեծկլտուքները։ Անալի՛ բան է լսել մահամերձներու տրտունջները որոնք երկինք կը բարձրանան, տրտունջներ զորս պիտի արձակեն որբերն ու այրիները, անձկութեան յուղիչ աղաղակները զորս պիտի արձակեն հայրերն ու մայրերը իրենց մորմոքած սրտին խորէն։ Ի՛նչ սուգեր, ի՛նչ դժբաղդութիւններ, ի՛նչ թշուառութիւններ պիտի յառաջ գան։ Բանի՛ խաղաղիկ ընտանեկան յարկեր պիտի քանդուին Թնդանօթի ռումբերէն, ո՛րքան սրտայոյզ իրարանցումներ, տակնուվրայութիւններ պիտի ըլլան կիներու եւ տղաքներու մէջ։ Նմանական միջոցները պիտի սպառին, եւ պատերազմիկ պետութիւնները պիտի ընկճուին իրենց պարտքերուն բեռան տակ։ Ճարտարարուեստը պիտի դադրի, բանուորները անգործ պիտի մնան, վաճառականութիւնը պիտի վտանգուի, դեռ առջի օրը հարուստ եղող մարդիկ պիտի սնանկանան, եւ ամէն կողմէ երեւան պիտի ելլէ թշուառութիւնն ու սովը։ Բնաւ հունձք չպիտի գտնուի, որովհետեւ արտերը պիտի աւերուին յառաջ խաղացող զօրքերու ոտքին տակ, եւ արտատանդիները պիտի ոչնչանան զինուորներու կողմէ, որոնք իրենց վրանները պիտի կանգնեն հոն։ Արջառները պիտի իյնան գնդակներու տեղատարափին տակ, կամ պիտի կորսուին սնունդի չգոյութեան պատճառաւ, և համաճարակները ցիր ու ցան պիտի ընեն աղքատացած և տկարացած ժողովուրդները։ Եթէ վեհապետները նկատի առնէին այս բոլոր աղէտները և կոչում ընէին իրենց սրտին ու խղճին, պիտի խուսափէին այս բոլոր չարիքներէն և իրենց երկիրները պիտի բարգաւաճէին»

Զինուորական մըն ալ կ'ըսէր.— «Թոյլ տուէք որ ես ալ կարծիքս յայտնեմ։ Որովհետեւ անյագ ընչաքաղցութիւնը մարդկային բնութեան համար բնածին բան մըն է, աւա՜ղ, պէտք է ազդու միջոցներ ձեռք առնել այս երկու զգացումներուն դէմ կըռուելու համար։ Արդ, խղճահարութիւնն և երկիւղը միայն կրնան ասոր մէջ յաջողիլ։ Դժբաղդաբար խիղճը կը լռէ յաճախ, չկարենալով դիմադրել ընչաքաղցութեան գերազանց ուժին, և այն ատեն երկիւղը կը մնայ միայն։ Մենք, զինուորականներս, այն հաստատուն համոզումը ունինք թէ պատերազմելու եւ ինքնապաշտպանութեան միջոցները կատարելութեան այնպիսի աստիճանի մը պէտք է հասցնել, որ մարդ անոնցմէ վախնալուն, չհամարձակի իրաւունքը բռնաբարել։ Այսպէս կը խօսէր խաղաղութեան բարեկամ իմաստուն ծերունին.«Եթէ խաղաղութեան կը բաղձաս, պատերազմի պատրաստուէ։»

Այս բոլոր վիճաբանութիւններէն ետքը, Արեւելքցի մըն ալ խօսք առաւ իր կարգին.—«Հաճեցէք բացատրել ինծի, ըսաւ, թէ ի՞նչ է պատճառը այն՝ սարսափելի ջարդերուն որ պատերազմ կը կոչուին։ Հիւանդութիւն մը բժշկելէ առաջ պէտք է նախ անոր պատճառը գիտնալ։ Ադամէն մինչեւ մեր օրերը բոլոր կռիւներուն պատճառ տգիտութիւնը և անձնասիրութիւնը եղած են. և ցորչափ ամէն չարիքի սկզբնապատճառ եղող այս երկու ուժերը չանհետանան, փրկութիւնը և խաղաղութիւնը չպիտի երեւան աշխարհի վրայ։ Քաղաքներու եւ գիւղերու, լեռներու եւ դաշտերու մէջ պէտք է ծաւալել սա գաղափարը թէ աշխարհի հինգ մասերուն բնակիչները հայրենակիցներ են։ Աստուած մարդը ստեղծած ատեն իմացականութիւնը եւ բարիին բնազդը տուաւ անոր՝ իբրեւ առաջնորդ ծառայելու համար։ Բանի որ ամէնքս միակ Արարիչ մը ունինք, միեւնոյն առաջնորդները եւ միակ հայրենիք մը ունինք՝ երկրագունդը. որովհետեւ Աստուած երկիրը ազգերու չբաժնեց։ Ամէնքս ալ եղբայր ենք, որովհետեւ բոլորս ալ մէկ հօրմէ եւ մէկ մօրմէ ծագում առած ենք։ Բանի որ իմացականութիւնը զմեզ մղած է Վեհապետ մը ունենալու իւրաքանչիւր երկրի մէջ, այս վեհապետները պէտք է եղբայրներ ըլլան իրարու հանդէպ, եւ հայրական ակնարկով դիտեն թէ՛ իրենց եւ թէ ուրիշ վեհապետներու հպատակները, մարդկային սեռին վիճակին բարւոքման եւ ամբողջ երկրիս բարգաւաճման համար։ Այն ազգերը, որոնք իրենց զարգացումովը եւ հարստութեամբը ուրիշ ազգերէ աւելի յառաջդիմած են, պէտք է իրենց բարեկեցութիւնը բաժնեն անոնց հետ, զանոնք դաստիարակելով եւ քաջալերելով։ Արեւմուտքը պէտք է օժանդակէ Արեւելքին, և Հարաւը պէտք է նպաստէ Հիւսիսի բարգաւաճման։ Երբ եղբայրութիւնը տիրէ բոլոր ազգերուն մէջ, պատերազմի աղբիւրը պիտի ցամքի։ Լայնցուցէ՛ք քիչ մը ձեր երեւակայութեան շրջանակը, աւելի՛ բարի կամեցողութիւն ունեցէք, եւ պիտի տեսնէք թէ ոչինչ կայ անկարելի այս աշխարհին մէջ։»

Ահա ասոնք են յայտնուած կարծիքները։

Որովհետեւ տէրութիւնները, իրենց բարձր զգացումներէն մղուած, գումարուեցան, միայն փնտռելու համար պատերազմին խափանելու միջոցները, որչափ կարելի է, Տանիշ այս հակիրճ տեղեկագիրը կուտայ բոլոր ազգերուն՝ տասնեւիններորդ դարուն վերջը Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին մէջ լսուածներուն վրայ, այն յուսով թէ այս մէկ քանի տողերը թերեւս օգտակար ըլլան մարդկութեան։

ԻՇԽԱՆ ՄԻՐԶԱ ՐԻԶԱ ԽԱՆ ՏԱՆԻՇ

ԼԱԶԱՐԵԱՆ ԳԵՐԴԱՍՏԱՆԸ

Երէկուան թիւին, ինչպէս նաեւ նախընթաց թիւերուն մէջ առիթ ունեցանք տեղեկութիւններ տալու, Լազարեան Յովհաննէսի հարիւրամեակին առթիւ։ Թղթակից մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ նոյն վարժարանին հիմնադիր Յովհաննէս Լազարեանի, ինչպէս նաեւ Լազարեան գերդաստանին նկատմամբ։

«Յովհաննէս Լազարեան փայլուն ներկայացուցիչներէն մէկն է այն գերդաստանին, որ մեծ դեր խաղացած է Հայ ժողովուրդին կրթութեան գործին մէջ։ Լազարեան գերդաստանին պետը բարձր պաշտօն մը վարած է Պարսկաստանի մէջ, իբրեւ գանձապահ Նատիր Շահին։ Երբ Շահը մեռաւ, Լազարեան ընտանիքին պետն ալ իր չորս զաւակներով Աստրախան գաղթեց, Ռուսիոյ Եղիսաբեթ կայսրուհիին իշխանութեան օրով։ Հոն սկսաւ առեւտուրով զբաղիլ։ Շատ չանցած Մոսկուա գնաց, և Բոգորոդսկի գաւառին Ֆրինովօ գիւղը գնելով, մետաքսի և դիպակի հսկայ գործարան մը հաստատեց հոն։ Եւրոպայէն եկած կարող արհեստագէտներ պաշտօնի կոչուեցան նորահաստատ գործարանին մէջ։ Յովհաննէս Լազարեան, որ անդրանիկ զաւակն էր և ծընած 1753ին, քիչ մը ժամանակ Մոսկուա մնալէ ետքը Բեդերսպուրկ փոխադրուեցաւ, ուր ամէնուն համակրութիւնը գրաւեց իր բարեհամբոյր բնաւորութեամբ։ Բեդերսպուրկի մէջ հաստատուելէ վերջը ծախու առաւ քաղաքին մօտ գտնուող Րոպչա կալուածը, և հոն հիմնեց իր չիթի գործարանները։ Գնեց նաև Ստրոգանովներու մեծ կալուածը, որ կը բաղկանայ լեռնային հանքագործարաններէ։ աղի հանքերէ են։ Բեդերսպուրկի մէջ Յովհաննէս Լազարեան մօտէն յարաբերութիւն ունէր բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու հետ։ Շատ անգամ աստիճանաւոր հիւրեր Բեդերսպուրկ գացած ատեննին Րոպչա կալուածը կը գիշերէին և փառաւոր ընդունելութիւն մը կը գտնէին հոն։ Ռուսիոյ Կատարինէ կայսրուհին և Պօղոս Ա. կայսրը չատ կը համակրէին Յովհաննէս Լազարեանին։ Ռուս վեհապետները չատ անգամ Յովհաննէս Լազարեանին խորհուրդ կը հարցնէին, Ռուսիոյ ներքին գործերուն մասին։ Յովհաննէս Լազարեան չատ առատաձեռն էր. ինք էր որ բարեգործական հաստատութիւններ հիմնեց հարաւային Ռուսիոյ մէջ։ Մեռաւ 1801 հոկտ. 24ին, 200000 րուպլի դըրամագլուխ ձգելով աղքատ Հայ տղաքներու կրթութեան համար։»

ՊԱՏԱՆԻԻ ՄԸ ԲՈՂՈՔԸ

ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԱՆՏԵՍՈՒԱԾ

Արեւելքի անցեալ թիւերէն մէկուն մէջ կը յուզուէր կարեւոր խնդիր մը։ Յօդուածագրին՝ Տ. Ա. Նպատակն է ցուցնել թէ օգտակար չէ պատանի ուսանողներուն յօդուած գրել։

Պատանի ըլլալով — քիչ մը նման այն պատանիին որ գրելու ախտէն վարակուած է — պիտի խնդրէի հաճութիւնը ընթերցողաց, փոքր տեսութիւն մը ընելու հասակակիցներուս վրայ, և ցուցնելու այն խակ բրդուած պտուղին նման՝ անչափահաս տարիքին՝ արտադրելու սիրոյն պատճառը։

Պատանիներուն յօդուած չգրել. այն է միայն որ օգտակար կը համարի յօդուածագիրը, ցաւելով անոնց անպակ ջանքերուն վրայ։

Բայց ես, լուրջ խորհրդածութեամբ մը մէկդի թողլով պակսաւ ջանքերուն ալ հրապոյրը, և խնդիրը իր մերկութեանը մէջ դիտելով, ո՛չ միայն պիտի չուզէի որ անոնք յօդուած չգրեն, այլ նաև օգտակար պիտի համարէի որ յօդուած չկարդային։ Չի կարդա՛ն է գրելուն պատճառը, և գըրուածքը՝ կարդալուն արդիւնքը։ Խիստ բնական է որ թերթերուն յօդուածները կարդալով, յօդուած միայն պիտի փորձէր գրել պատանին, երբ քիչ մը զանոնք ըմբռնելու չափ յառաջանար։

Երբ մանուկ էի, հայրս սովորութիւն ընել տուած էր ինծի ամէն երեկոյ հացէն վերջ Աստուածաշունչէն երեք գլուխ կարդալ. այնպէս որ քանի մը տարուան մէջ երեք չորս անգամ լմնցած և վերսկսած էի. կամաց կամաց կը սկսէի անցքերը և պատմութիւնները ըմբռնել։ Չմոռնամ ըսելու թէ բնական իրաւունք ունէի հարցնելու այն ամէն բառերը զորս չէի հասկնար։ Անգամ մը, չորրորդ անգամուն կարծեմ, հասած էի այն գլուխը, ուր Դաւիթ առաջին անգամ ըլլալով մեղքի մէջ կ'իյնայ։ Ուշադիր կը կարդայի, երբ հասայ բառի մը, որուն վրայ կ'իյնար այդ ամբողջ պատմութեան նպատակը և որ ուշադրութենէս չվրիպեցաւ։

—Հա՛յրիկ, հարցուցի, մեղանչել ի՞նչ ըսել է։

—...

—Հէ՞, հայրի՛կ։

—...

Սկսայ չարունակել, ենթադրելով թէ հայրս ուշադրութիւն չէր ըներ կարդացածիս. բայց քիչ յետոյ, յաջորդ գլուխին մէջ, ուր Դաւիթի կրած պատիժները կը նըկարագրուէին, վերստին տեսայ այդ բառը և կրկին հարցուցի։ Նորէն լռութիւն։ Քիչ մը զարմացայ, բայց բառը ուշս գրաւած էր. հետաքրքրութիւնս յագեցուցի յաջորդ օրը բառարանին դիմելով, ուր մեկնութիւն մը գտայ զոր ես ալ չպիտի ուզէի տալ հօրս վիճակին մէջ գտնուած միջոցիս։

Հասկցէք միտքս եթէ չէք հասկցած։ Կը տեսնէք որ Աստուածաշունչի պէս վսեմ գիրք մը անյարմար եկած էր տղուն իբրեւ բարոյական ընթերցարան։ Դիւրին է երեւակայել ուրեմն թէ քանի՛ պատանիներ պիտի վտանգուէին, կարդալով բոլոր այն գրութիւնները որոնց մէջէն անբարոյականը, արհամարհականը, ատելութեան զգացումը, հեգնութեան ոգին կուգան արմատ ձգել խեղճին ուղեղին մէջ, մեծնալով անոր հետ, անո՛ր որ բնական է թէ դեռ ի վիճակի չէ իմանալու այն փոքրիկ բարոյականը որ այդ կարդացածներուն նպատակն է։ Չափահասը, պատանին, երիտասարդը մանուկներ են, երթալով աւելի զօրաւոր և կայտառ մանուկներ, որոնք իրենց ստացած ոյժին համաձայն, հետզհետէ զօրաւորագոյն կերպով պիտի ցանեն չարը կամ բարին, զոր ստացած են։

Եւ վախնա՛նք այն չարիքէն, որ երբեմն պզտիկ էր և հիմայ պզտիկին հետ մեծցած է։ Երբ արդի յօդուած գրել սիրող պատանիները ապագային գրագէտներ ըլլան, մամուլը վարեն, ի՜նչ մեծ ատելութեան, անբարոյական գրութիւններ պիտի հրապարակեն արդեօք, վասնզի ցանած պիտի ըլլան ինչ որ քաղեցին։

Յօդուածագիրը մատնանիշ կ'ընէ վնասակար արդիւնքը, բայց ատիկայ օգուտ չպիտի ունենայ, մինչեւ որ պատճառը չարգիլուի։

Ըսել պիտի ուզեմ երկու բառով թէ պատանին պէտք է յօդուած չկարդայ. բայց շփոթութեամբ մըն ալ պիտի հարցնեմ թէ խեղճը ի՞նչ կարդայ, ի՞նչ ունի իր ճաշակին յարմար։ Ոչի՛նչ։ Անտես են ըրած զայն. չեն խորհած անոր վրայ, անոր որուն միտքը ա՛յն տարիքին է որ արդիւնաւորապէս կը ստանայ տրուածը։ Եթէ այս խնդիրը կը յուզեմ պատանեաց համար, իրաւունք ունիմ. զի ես ալ պատանի եմ. վէպերը կը վանեմ, թերթերը կը թողում, բայց պարապութիւն մը կը գոյանայ զոր լեցնող չեմ գտներ։

Ի՞նչ պիտի ունենայ պատանին կարդալու։ Ոչինչը օգուտ չըներ և ոչինչ է։ Անհրաժեշտ է որ ան ալ ունենայ իրեն յարմար կարդալիքներ, որոնցմէ օգուտ քաղէ, բարին սորվի։

Տեսէ՛ք. մանկավարժութիւնը Եւրոպացիներէն ծագում առած է։ Անոնք, մեծերը, պզտիկ մը մեծցնելու համար կը պզտիկնան և անոր հետ մեծնալ կը ձեւացնեն, մինչեւ որ ա՛լ զարգացումը գայ զայն առաջնորդել. մենք որ մանկավարժութիւնը ընդունեցինք անոնցմէ, անոնց պէս չենք ըներ։ Կ'արտասանենք այդ բառը, մանկավարժութիւն, այսինքն վարժել միայն մանուկները, և կը սահմանենք այդ գիտութիւնը իբր պիտանի միայն մանուկին՝ 10—12 տարեկան հասակը հասնելու չափ։ Ահա՛ սխալը զոր կ'ընենք։ Բայց անկէ անդի՛ն, մանուկին [illegible] Հէքեաթէն անդին, ի՞նչ ունինք մենք, գիտէ՞ք. — Լրագիրը։ Երբ այլեւս տղուն խելքը հասաւ որ մինչեւ այն օրը իրեն պատմուած պատմութիւնները առասպել են, կը թողու զանոնք, բարձրագոյնը առնելու համար։ Բայց մանկավարժութիւնը մէջտեղ չկայ որ ճամբան չարունակէ։ Խեղճը իրաւ ճախճախուտը անցաւ, այլ դեռ լերան և դաշտերու մէջ է, և կրնայ կորսուիլ։

Կը տեսնէք հոս որ երիտասարդները, պատանիները, չափահասները, խելահասները չունին իրենց պիտանին։ Մանուկը որ մանկավարժութեան խնամքէն թողուեցաւ խելահասութեան հասնելով, ստիպուած է այս չորս աստիճանները մէկ ոստումով անցնիլ և միանալ բա՛րձր գրականութեան, իրեն համար չա՛տ բարձր։ Եւ բարեբաղդ է արդարեւ, եթէ այդ ոստումը չվնասեց իր մէկ տեղին, կամ խեղճը այդ իրեն անծանօթ գրականութեան մէջ չպանդխտացաւ։

Գիտնալու է որ մանկութիւնը կը չարունակուի առաւել խելահասութեամբ, մինչեւ կատարեալ երիտասարդութիւն։ Մանկավարժութիւնը երթալով աւելի բարձր գիտութիւն մը տալու է անոր, հետզհետէ ըլլալով պատանեվարժութիւն, եւն։

Բայց մենք անտեսեցինք այդ. մանուկը քերականն ունի և չափահասը՝ թերթերը. մին ունի ինչ որ պէտք է, միւսն ունի ինչ որ կը փնտռէ։

Ուրեմն, երբ կը փափաքինք որ ապագայ սերունդը պայծառ և բարոյական գրականութիւն, ընտիր անձնաւորութիւններ, ճշմարիտ արհեստաւորներ ունենայ, պարտինք ունենալ այն կրթութիւնները որ պէտք են մանկութենէ վերջ խելահասութեան, յետոյ պատանեկութեան և յետոյ ալ երիտասարդութեան, պարտինք գիտնալ այն միջոցը որով կարելի է դիւրին կերպով ուղղել այն նորաբոյս ծառ ծիլը, որ ծառ մեծնալով՝ անկարելի պիտի ըլլար չտկել առանց կոտրելու։

Բայց, երբ կը կամինք և չենք աշխատիր, կը թողունք սովնոյն ինչ իր յետադիմող վիճակին մէջ, հարկաւ ընդ երկար պիտի ունենանք տկար գրականութիւն մը, ծոյլ արհեստաւորներ, նիհար և վատոյժ երիտասարդներ, որ աւելի հոգեր ծանրացնող բեռեր պիտի ըլլան և կրելու ալ տաժանելի։

Մանուկը մատղաշ ծիլն է. խնամէ զայն, տո՛ւր անոր մաքուր դաստիարակութիւն, վայելուչ գիտութիւն և պիտանի բարոյական, և ահա պիտի ունենաս անյաղթ պատանին ողջամիտ երիտասարդը, որ կոչուած ունի ապագայ ընտանեաց հայրն ըլլալու, և որ պիտի դաստիարակէ իրն ալ այնպէս՝ ինչպէս դաստիարակուած է ինք։

Բայց երբ նորածինին կաթի տեղ մածուն կուտանք, պատանւոյն՝ բարոյական խրատներու և հսկող դաստիարակութեան տեղ սանձարձակ ազատութիւն որ զինքը չարը կը տանի, և երիտասարդին՝ փոխանակ վառ օրինակներով բարենախանձ գրգռելով կենաց ալեկոծեալ պայքարին դիմադրել պատրաստելու՝ կուտանք տափոտ և թուլցնող երեւակայական վէպեր ընթեռնլու թոյլտուութիւնը, արհամարհութեան և ատելութեան չար ոգին ներշնչող գրութիւններ, հարկաւ կրնանք գուշակել ապագան.—Մանուկը հոգեվարք, պատանին սառնակ, երիտասարդը անօթի ու թշուառ։

* *

Եթէ երբեք երեկոյ մը դիմէք Գումգափուի Ընթերցատունը, պիտի տեսնէք մեծամասնութիւնը նորածիլ աղուամազոտ երիտասարդներու, որ սեղաններուն վրայ հակած թերթեր կը թղթատէ, մին թողլով միւսը առնելու եւ պարունակութիւնը լափելու համար։

Երբեմն ես ալ կը գտնուիմ հոն, և ցաւելով կը դիտեմ այդ մտոք երիտասար-

դութեան կարդալու հաւանդը, որ ի չգոյէ լաւագունին, ստիպուած է հագնիլ, վրան առնել ինչ որ մեծերուն համար կարուած և ձեւուած է։

Երկոտասանեակ մը թերթեր ունեցող ժողովուրդ մը, որ չէ զրկած ինքզինքը երգիծական թերթի մը հաճոյքէն անգամ, ցաւալի պիտի ըլլայ ըսել թէ գոնէ մէկ թերթ իսկ չունի պատանեաց կրթութեան և դաստիարակութեան հսկող։

Գալով մեզի, պատանեաց, «Արեւելք»ի յօդուածագիրը կը խրատէ թէ լաւագոյն է իր պատանի ուսանողները յօդուած չգրեն. նոյնը կրկնելով աւելցուցի թէ այդ արդիւնքն է թերթ կարդալուն. պիտի հարցնեմ ուրեմն թէ ինչ հարկ է կարդալ քանի, որ մեզի յարմար չէ այդ։

Կիները իրենց համար բաժին մը սարքած են թերթերուն մէջ։ Օրիորդներն ալ ալ այդ մասին մեզի պէս անտես առնուած են, անո՞նք որոնց ապագայ կոչումը մեծ է ու բազմապահանջ։ Այդ ալ ինծի չի վերաբերիր։

Ասոնք կարեւոր կէտեր են։ Պարզապէս կ'ենթադրեմ թէ մոռցուած է այս յոյժ կենսական խնդիրը, նորածիլ բոյսին խնամքը։

Ահա բոլոր հասակակցացս կողմէ իրաւացի բողոք մը, զորս ձեզ մատուցանելու իրաւունքը ունիմ. մեծե՛ր, նկատի առէք զայն, կշռեցէք և ապա գործեցէք։

Վ. Մ. ԽԱՉԻԿԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Վիեննայէն կը գրեն.—«Ռուսիոյ կարեւոր թերթերէն «Նովոյէ Վրէմիա» կը յանձնարարէ Աւստրիոյ Հունգարիոյ, որ Երրեակ Զինակցութենէն բաժնուելով Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի մօտենայ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այս մերձեցումը չպիտի վնասէ Աւստրիոյ Հունգարիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գտնուած բարեկամական յարաբերութեանց. եւ ընդհակառակն պատճառ պիտի ըլլայ որ Գերմանիա աւելի նպաստաւոր տրամադրութիւններ ցուցնէ իր երկրին մէջ գտնուող աւստրիական հպատակներուն։ «Նովոյէ Վրէմիա» այս տողերով կ'ակնարկէ Աւստրիացի արհեստաւորներուն Բրուսիայէն արտաքսուելու խնդրոյն, որ ժամանակին շատ գէշ տպաւորութիւն թողուց Աւստրիոյ մէջ։ Ռուս թերթին կարծեօք եթէ Աւստրիա-Հունգարիա իր զինակիցները նորոգէ, թէ ինքը և իր նոր զինակիցները, և թէ նոյն իսկ Գերմանիա պիտի ազատին ստուար բանակներ պահելու հարկէն։ Նոյն թերթը այն համոզումը ունի թէ Աւստրիա-Հունգարիա համոզուած է ասոր օգտակարութեան, բայց կ'երկնչի թէ ներկայ պարագաներու մէջ Ռուսիա չպիտի ընդունի այսպիսի կարգադրութիւն մը։ Սակայն պէտք է գիտնալ որ եթէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութիւնը իր զանազան ազգութիւններու պատկանող բոլոր հպատակները հաւասար աստիճանի վրայ բռնէ, այն ատեն Ռուսիա գոհունակ ակնարկով մը պիտի դիտէ Աւստրիոյ՝ Երրեակ զինակցութեան յարիլը։ Ընդհանուր քաղաքականութեան ներկայ վիճակին մէջ, «Նովոյէ Վրէմիա»յի վերոյիշեալ խորհրդածութիւնները, և միւս կողմէ Վիեննական թերթերու մեծ մասին այդ յօդուածը գոհութեամբ արտատպելը նշանակելի իրողութիւն մըն է։ Ինչպէս յայտնի է, նոյն ռուսական թերթն էր որ անգլիական Նէյշընըլ Րէվիւ»ի հանդէսին կողմէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ մերձեցում մը յառաջ բերելու նպատակաւ հրատարակուած յօդուածը քննադատելով, անդած էր որ Անգլիոյ ներկայ տկար վիճակին մէջ Ռուսիոյ համար օգտակար չէ անոր հետ ունէ մերձեցում։ Արդ, այս վերջին յօդուածին մէջ ալ Ռուս թերթը մի առ մի թուելով այն պատճառները, որոնց հետեւանօք Անգլիոյ ազդեցութիւնը տկարացաւ, և յիշելով թէ ցարդ Անգլիա երբէք չէ փնտռած Ռուսիոյ զինակցութիւնը, կը հարցնէ թէ Ռուսիա հիմայ ինչո՞ւ պէտք է զինակցի տկար Անգլիոյ հետ, և թէ այսպիսի զինակցութիւն մը ինչ օգուտ պիտի ունենայ Ռուսիոյ։ Ռուս թերթը նոյն իսկ կը զարմանայ թէ ինչո՞ւ ֆրանսական թերթերը համակիր ընդունելութիւն մը ըրին Անգլ. հանդէսին առաջարկութեան։

ԿՈԼՈՄՊԻԱՅԷՆ հասած վերջին լուրերը կ'ըսեն թէ ապստամբները նորէն յաղթուեր են։ Պուէնավենթուրայի վերջին ճակատամարտին նկատմամբ նոր մանրամասնութիւններ կը հասնին։ Անցեալ ուրբաթ օրը 700է աւելի զինուորներ ցամաք հանուեր են, և ուրիշ զօրքերու հետ միանալով երկու սուրի մէջ ձգեր են ապստամբները, որոնք չարաչար յաղթուելով ստիպուեր են կառավարական զօրքերուն յանձնել Բոլոն քաղաքը։ Այս յաղթանակը, սակայն, մեծ ապահովութիւն չի ներշնչեր։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ հրոսակային կռիւ մը պիտի սկսի լեռներուն մէջ։ Ամերիկեան զինուորներ միշտ կը հսկեն Բանամայի կառախումբերուն վրայ։ Գերմանական մարտանաւ մը հասեր է Բոլումպիական ջուրերը։ Ֆրանսական մարտանաւ մըն ալ ծովային զինուորներ ցամաք հաներ է, որոնք գրաւեր են Բանամայի ջրանցքի ընկերութեան պատկանող հողերը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԾՈՎԱՅԻՆ ԶՕՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ շարք մը յօդուածներ հրատարակել սկսած է Պ. Արնոլտ Հուայդ, Անգլիացի նշանաւոր քննադատը։ Այդ յօդուածներու շարքին մէջ կարգ մը թելադրութիւններ կ'ըլլան։ Մասնաւորապէս կ'ըսուի թէ՝ Ա. Անգլիա պէտք է նաւատորմիղ մը ունենայ իր ամենէն հզօր հաւանական թշնամիին ունեցածին երկուքն ու կէս անգամին հաւասար.—Բ. Պատերազմի յատուկ տորմիղը պէտք է միշտ ո և է ատեն շարժելու կազմ ու պատրաստ ըլլայ.—Գ. Բարեփոխուին նաւատորմին հրետանիները.—Դ. Նոր ծովակալներ պաշտօնի կոչուին.—Ե. Ծախուին կամ ջնջուին այն մարտանաւերը որոնք օգուտ չունին պատերազմի ատեն և կամ մեծ ծախքեր կը պատճառեն խաղաղութեան ատեն։ Ուրիշ կարգ մը թելադրութիւններէ զատ, Պ. Արնոլտ Հուայդ կը պահանջէ որ ծովային պաշտօնատան մէջ քաղաքական տարրը կա՛մ բոլորովին ջնջուի և կամ ծովայիններն ստորադասուի։ Յօդուածագիրը կ'առաջարկէ նաև որ 12 նոր զրահաւոր, 60 յածաւորակ և 50 թորփիլահալած շինուի։ Այս առթիւ դիտել կը տրուի թէ Անգլիա 12 տարի առաջ նաւատորմիղ մը ունէր, որ հաւասար էր երկու երրորդ տէրութիւններու միացեալ տորմիղին։ Այն ատենները Անգլիա զինակիցներ գտնելու յոյս ունէր, բայց այսօր հասկցած է թէ իր միակ յոյսը իր նաւատորմիղն է։ Ծովու վրայ առաջին պարտութիւն մը կը վճռէ տորմիղի մը բաղդը, և ժամանակ չի մնար որ օգնականի սպասուի, հետեւաբար ամէն կերպով պատրաստ ըլլալու է։

ԻՆՉ Կ'ԱՐԺԷ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Ամերիկայի մէջ ընտրութիւնները միլիոններ կ'արժեն։ Դեռ չեն մոռցուած հանգուցեալ Մաք Քինլիի նախագահական ընտրութեան պարագաները։ Ամենէն նոր օրինակը դեռ ամիս մը առաջ տեսնուեցաւ։ Ինչպէս կը յիշուի, Նիւ-Եորքի նոր քաղաքապետ մը ընտրուեցաւ վերջերս, բուռն պայքարներէ վերջը։ Պաշտօնի վրայ գտնուող քաղաքապետին կուսակիցները ջախջախիչ պարտութեան մը մատնուելով, նոր քաղաքապետ ընտրուեցաւ հակառակ կուսակցութեան ընտրելին, Պ. Սէթ Լօու։ Արդ, Նիւ-Եորքցի վիճակագիր մը այս ընտրութեան ծախքերուն մէկ մանրամասն հաշիւը պատրաստեր է, որ բաւական հետաքրքրաշարժ է։ Այդ վիճակագրին հաշուոյն ընտրութեան համար 10,100,000 ֆրանք (44,000 ոսկիէն) ծախք եղած է։ Ահա թէ ինչպէս.—

Ընտրական պայքարը ընդհանրացնելու համար ծախք	9250000
Միթինկներու համար ծախք	10000
Բանախօսներու համար ծախք	40000
Տպագրութեան համար ծախք	550000
Հրախաղութիւն, հանդէս ևն.	250000
Համագումար ֆր.	10,100,000

ՄԵՆԵԼՈՒՑ ՄԱՔՐՈՂԻ ՄԸ ԿԻՆԸ, Աննա Բավառօլա, ձերբակալուեր է Վիեննայի մէջ, շարք մը խարդախութիւններու համար։ Այս տգէտ կինը, որ ընաւ գործէ չի հասկնար, իր կարճ խելքով ելեր չէքեր, մուրհակներ կեղծեր է, այսպէս 30000 սդերլին չորթելով։ Իր խարդախութիւններուն զոհ գացեր են արհիդուքս մը, կարգ մը ազնուականներ, սեղանաւորներ և դրամատէրներ, որոնց ստորագրութիւնները ամենայն ճարտարութեամբ կեղծած էր։ Աննա զանազան խաբեպատիր խոստումներով շատ մը տղքամներ ալ ծուղակը ձգած էր։ Ընդամէնը 244 հոգի իր խաբեբայութիւններուն զոհ գացած են։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

«ԵՐԿՈՒ ՎԱՅՐԿԵԱՆ».—Ամերիկացի աշխարհահռչակ միլիառատէր Պ. Բիէրբոնդ Մորկան վերջերս Անգլիա գտնուած միջոցին Լոնտոնեան մեծ թերթի մը թղթակիցին այցելութիւնը ընդունեց։ Թղթակիցը գրաւոր կերպով Երկու Վայրկեան տեսակցութիւն խնդրեց։ Միլիառատէրը թղթակիցը վհատեցնելու համար չորութեամբ պատասխանեց թէ իր կեանքին ամէն մէկ վայրկեանը 250 ֆրանք կ'արժէ։

—Կ'ընդունիմ այդ գինը, պատասխանեց թղթակիցը։

Ցաջորդ օրը թղթակիցը ընդունուեցաւ Պ. Մորկանի կողմէ որ մահու չափ հակառակ է «interview»ին

—Ի՞նչ կ'ուզէք ինձմէ, հարցուց միլիառատէրը։

—Ոչինչ, ես երկու վայրկեան տեսակցութիւն խնդրեցի ձեզմէ. և որովհետեւ ձեր մէկ վայրկեանը 250 ֆրանք կ'արժէ, ընդամէնը 500 ֆրանք կ'ընէ, հրամեցէք առէք։

—Ուրի՞շ։

—Ամէնը աս է, ուրիշ բան չկայ։

—Բայց ինչու համար տեսակցութիւն մը խնդրեցիք ինձմէ։

—Որովհետեւ 2500 ֆրանք գրաւ դրած էի, յայտարարելով թէ պիտի կրնամ մինչեւ ձեր քովը գալ։ 500 ֆրանքը ձեզի տուի, ըսել է 2000 ֆրանք շահեցայ, այսինքն վայրկեանը ձեզմէ 750 ֆրանք աւելի։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ անհամեմատ կերպով կ'աւելնայ Անգլիոյ մէջ։ Վերջին յիսուն տարիներու միջոցին անձնասպանութիւնը անընդհատ աւելցած է, մինչեւ հարիւրին 200 համեմատութեամբ։ Վաւերական ցուցակներէ կը հասկցուի թէ ամենէն աւելի գաւառական քաղաքներու մէջ է որ անձնասպաններու թիւը կ'աւելնայ։ Լոնտոնի մէջ անձնասպանութիւնը այնչափ տարածուած չէ։ Հաշիւ եղած է որ Անգլիոյ մէջ անձնասպան եղողներու 30%ը կին են, ինչ որ նշանակելի պարագայ մըն է։ Ֆրանսայի մէջ միայն 21%ը կին են, իսկ Աւստրիոյ մէջ աւելի պակաս՝ 17%ը։ Անձնասպանութիւնը առ հասարակ տարածուած է Եւրոպայի հիւսիսային և կեդրոնական երկիրներու մէջ։ Աւստրիա, Զուիցերիա, Գերմանիա, Տանըմարքա, Արեւմտեան Ռուսիա անձնասպանութեան կեդրոններ են։ Վերջին 25 տարիներու միջոցին անձնասպաններու թիւը աւելցած է մանաւանդ Աւստրիոյ հիւսիսային մասին մէջ. յետոյ կուգան Սաքսոնիա, Բրուսիա, Ֆրանսա և Անգլիա, ուր իւրաքանչիւր միլիոն բնակիչէն 66ը անձնասպան կ'ըլլան։ Ուրիշ տեղեր համեմատութիւնը մինչեւ 300 կ'ելլէ։ Անձնասպանութեան գլխաւոր պատճառներն են ալքոլամոլութիւնը, ժառանգականութիւնը, զանազան ախտեր, սիրային արկածներ, նախանձը, ամօթը եւ պատժուելու վախը։ Բարեխառն կլիմաներու տակ բնակողները ընդհանրապէս աւելի հակամէտ են անձնասպանութեան։ Մայիս, Յունիս, Յուլիս եւ Օգոստոս ամիսներուն մէջ անձնասպանութիւնը աւելի յաճախադէպ է։ Ձմեռը շատ քիչեր անձնասպան կ'ըլլան։ Ցեղն ալ մեծ դեր կը կատարէ անձնասպանութեան մէջ։ Հաստատուած է թէ այն ցեղերը որ գերմանական արիւն կը կրեն, աւելի հակամէտ են անձնասպանութեան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ Ելմտական նախարար Պ. Կէյճի տարեկան տեղեկագրէն կը հասկցուի թէ անցեալ տարի հասոյթները 29 միլիոն տօլար աւելի եղած են ծախքերէն։ Այդ ծախքերն ալ, բաղդատմամբ 1900ի տարեշրջանին, 22 միլիոն տօլար աւելի են։ Ոսկեդրամի այժմու տրամադրելի գումարը որոշեալ քանակութեան հասած է։ Արտաքին վաճառականութեան մէջ ներածումը աւելցած է մեծապէս, բաղդատմամբ 1900 տարւոյ։ Մ. Նահանգներու առեւտրական նաւերուն թիւն է 24,037 և երկրին ելմտական կացութիւնը խիստ բարգաւաճ է և հաստատուն։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 Տճ. — 1901 Լն.

Օր	ՆՈՅԵՄԲԵՐ	Շուալ	Դեկտ.
23	ՈՒՐԲԱԹ, Ե. օր Պահոց Ցիսնակաց։ Տն. Եափրագ տեօքիւմիւ ֆուրթունասը։ Հրէից Դանուկ պայքարը.	25	6
կէսօր 7.23			կէսօր 7.24

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1890 Նոյմ. 23ին Միթիլլիի մէջ կը մեռնի Մկրտիչ Աղաթօն, լեզուագէտ, խմբագիր, Պատրիարքարանի գործօն ժողովական, 70 տարեկան։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ.Պոլիս	3	Պէրութ	—	Բեդերսպ.	—
Արգաւնէլ	—15	Բարիզ	1	Վիեննա	—5
Սոֆիա	—14	Աթէնք	13	Թրիեստ	2
Իզմիր	12	Տրապզոն	—	Սելանիկ	—

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ վերջին նիստին ներկայացաւ Եւրոպայի հովիւ Իւթիւճեան Տ. Գէորգ եպս.ի մէկ նամակը, որով Պատրիարքարանէ ուղղուած բացատրութեանց վրայ, հարկ եղած քննութիւնը կատարելով տեղեկութիւն կուտայ Խաթ Վ.ին, Վիեննայի մաքսատան մէջ թողած եկեղեցական զգեստներու եւ անօթներու մասին եւ կը խնդրէ որ նկատողութեան առնուելով անոր զղջումը՝ ներուի շնորհուի։ Ժողովը լսելէ յետոյ այդ գիրը, որոշեր է որ Ս. Հայրապետին դիմում ըլլայ։ Իսկ թէ ինչ եղած են մաքսատունը մնացած այդ եկեղեցական զգեստները եւ անօթները։ Եւրոպայի հովիւը միջոց մը ձեռք առած է անոնց վերստացման մասին. որ եւ է տեղեկութիւն չի տրուիր, մինչդեռ ամէնէն կարեւոր պարագան այդ էր, եւ բուն շարժառիթը Խաթ Վ.ին ամբաստանուելուն։

ՊԱՑԱՋԻՏԻ Ազգ. Որբանոցը Նոյեմբեր 1ին բոլորեց իր առաջին տարեշրջանը։ Այդ առթիւ հոգաբարձութիւնը յատկապէս Պատարագ մատուցանել տալով, հանդիսաւորապէս հոգեհանգիստ կատարել է բարերար Գ. Զանչեանցի հոգւոյն համար։ Ներսէս քահանայ քանի մը խօսքերով գովեր է անոր հոգիին վեհութիւնը. իսկ ուսուցչական խմբէն մէկը գրաւոր բանախօսութիւն մը արտասանելով դրուատեր է Զանչեանցը։ Պատարագէն յետոյ հոգաբարձութիւնը համեստ ճաշ մը տուեր է քահանաներու դասին և ուսուցչական խմբին։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ գաւառական որբանոցներու արդի կացութիւնը ներկայացնող պատկեր մը կը պատրաստէ, որուն մէջ նշանակուած պիտի ըլլայ իւրաքանչիւր որբանոցի քառամեայ շրջանի լրումը, կամ լրանալու մօտ եւ կամ արդէն լրացած ըլլալը, իւրաքանչիւրին համար ծախսուած գումարը եւն.։ Սոյն պատկերը պիտի ներկայացուի Նպաստից Յանձնաժողովոյ յառաջիկայ նստին, որբանոցներու մասին վերջնական կարգադրութիւն մը ըլլալու համար։

ԲԱԲԵՐԴԻ նորընտիր տեղապահ Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան վաղը կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։

ՍԱՄՍՈՆԻ նորընտիր առաջնորդ Տ. Յակոբ եպսկ. Օրթաքէօյի քարոզչութեան ժամանակ Պալլքարայ Ս. Եզարքին անձնական մտերմութիւնը վայելած ըլլալով, Ն. Սրբազնութիւնը նախընթաց օր այցելութիւն մը տուաւ Եզարքին, որ պատուով ընդունեց զինքը և շնորհաւորեց իր եպիսկոպոսական աստիճանի բարձրացումը ինչպէս նաև Սամսոնի առաջնորդ ընտրուիլը, յոյս յայտնելով որ իր խոհականութեամբ մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ նոյն Վիճակին։

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ ազգային գործերուն նկատմամբ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը կարդանք «Արեւելեան Մամլոյ» վերջին թիւին մէջ։—«Ըլմօրից բարեսքման յանձնաժողովը յատուկ նիստ կազմելով Թաղ. Ժողովոյ եւ Տնտեսական Խորհրդոյ հետ, որոշեց մինչեւ այսօր կատարուած նորոգութեանց հետ շարունակել քանի մը տուներու շինութիւնը, որոնք կը գտնուին այն գետնին վրայ որու մօտ պիտի շինուի բաղնիքը, ինչպէս տուներու նոյնպէս եւ բաղնիքի յատակագիծները արդէն պատրաստուած լինելով, յուսալի է թէ փութով պիտի սկսուին շինութիւնները։

—«Տէնիզլիի Հայոց Ս. Աստուածածին եկեղեցին, որ երկրաշարժէ քայքայուած էր եւ ժամերգութիւնները կը կատարուէին տախտակամածի տակ, ուրախութեամբ կը տեղեկանանք թէ վերանորոգուելու ձեռնարկուած է եկեղեցասէր ազգայնոց կողմէ հանգանակութեամբ»։ Ըլմօրից բարեսքման Յանձնաժողովին կարեւոր կարգադրութիւնըն է այս թերեւս որ կը հրատարակուի։ Մինչեւ հիմա խօսքով ատեն անցաւ, կ'երեւայ որ գործելու կարգը եկած է այլեւս։ Կը փափաքինք որ, ինչպէս ուրիշ առթիւ ալ գրեցինք, Զմիւռնիոյ Հայերը ոյժ տան, օժանդակելով իրենց Սրբազան առաջնորդին որ չի կրնար առանձին գլուխ հանել այդ գործերը։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [40]

ԼԻՈՆՔԷ

ԶԱՐԱԳՈՐԾԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

ԺԳ.

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

Այն գիշերը, յորում Րօպէրդ հարիւրապետ Մորիսի ընկերակցութեամբ գերեզմանատունը կոխելու պիտի երթար, Ճէյմս՝ իր հին սովորութեան համաձայն տանը դուռնէն դուրս ելաւ Սօպըրս Հօլի գինետունը երթալու։ Բայց մասնաւոր պատճառներով մէկ քանի օրէ ի վեր սովորութիւն ըրած էր փողոցին անկիւնը մութ խորշ մը պահուըտելու։ Ճէյմսի դուրս ելլելէն հազիւ կէս ժամ վերջը Ճօն Բարքըրի տան դուռը զարնուեցաւ, և նոյն իսկ Ճօն Բարքըր տանը դուռը բանալով եկող անձը ներս ընդունեց։ Ճէյմս հինգ վարկենի չափ ալ պահուած տեղը սպասելէ ետքը, տանը դրանը քով եկաւ նորէն, և քովը գտնուած բանալիով կամաց մը դուռը բանալով ներս մտաւ, ու դողի մը պէս անշշուկ կերպով վեր ելլելով ընթերցողներուն ծանօթ պզտիկ սենեակը մտաւ, և տեսնելով թէ իրմէ առաջ ներս մտնողը Րօպէրդ Բարքըրն է, խորին ուշադրութեամբ սկսաւ մտիկ ընել անոնց խօսակցութիւնը։

Ճէյմս արդէն մէկ քանի օր առաջ կրցած էր իմանալ թէ Րօպէրդ մտադիր է գերեզմանատունը կոխել, և իրողութիւնը իմացուցած էր Ֆլէմինկի. բայց չէր գիտեր թէ ե՞րբ տեղի պիտի ունենար այս բանը։ Ուստի երբ իմացաւ Րօպէրդ Բարքըրի իր հօրը տուած տեղեկութիւնը թէ՝ նոյն գիշերն իսկ միմիայն Մորիսի ընկերակցութեամբ գերեզմանատան վրայ պիտի յարձակի, փութաց անձայն անշշուկ սանդուղէն վար իջնել, և չխտակ գերեզմանատուն գնաց իրողութիւնը իմաց տալու։

Մնացածը յայտնի է։

Այս բացատրութիւնը տալէ վերջը դառնանք գերեզմանատան ստորերկրեայ նկուղը։

Ֆլէմինկի հիանալի և անլուր անձնուիրութիւնը աշխարհի մէջ երեւակայուած ամենէն անգութ և վայրագ սրտին կրցած էր յաղթել. և այդ վայրագ սրտին տէրը գտնուող Րօպէրդ Բարքըր որ ժամ մը առաջ քաջութիւն կը զգար իր մէջը ամբողջ աշխարհի հրաւէր կարդալու, հիմայ տան մէջ վարժուած ընտանի շան մը նման Ֆլէմինկի ոտքերուն տակ քսմսուելու աստիճան ստորնացած էր։ Բայց քիչ մնաց որ այս աստիճան վեհանձնութեան և արիութեան յաղթանակը սուղի պիտի նստէր Ֆլէմինկ Հարրիսընի։

Սրահին մէջ երբ հնազանդեալ սկսաւ տիրել հանդարտութիւնն և կարգապահութիւնը մինչ ամէն ոք ոտքի վրայ էր, քաջարի Ֆլէմինկ իր նախագահական աթոռին առջեւ երթալով հետեւեալ հակիրճ բանախօսութիւնը արտասանեց.

—Բարեկամներ, շնորհակալ պէտք է ըլլանք Աստուծոյ, կարեւոր պատահա՛ր մը անվտանգ անցընելնուս համար։ Առեւանգման և վրէժխնդրութեան զոհ ըլլալիք անձը միայն ձեր խմբապետը կամ Րօպէրդ Բարքըրը չէին։ Աստուած գթաց անմեղ կիներուն և տղաքներուն, և ժամ մը առաջ ձեզի մահու չափ թշնամի եղող անձը, ձեր ամէնէն հաւատարիմ բարեկամներուն կարգը դասեց։ Ողջունեցէ՛ք ձեր դեր-խմբապետը։

—Կեցցէ՛ մեր երկրորդ խմբապետը, Րօպէրդ Բարքըր, գոչեցին նորէն տասնեհինգ բերաններ մէկէն։

—Կեցցե՛ն մեր հրամանատարները՝ Ֆլէմինկ Հարրիսըն և Րօպէրդ Բարքըր, գոչեց խումբին անդամներէն միւս մարդ մը՝ գծէն դուրս ելլելով և դէպ ի առաջ գալով։ Ու գրպանէն գինիի փոքրիկ շիշ մը վեր վերցուց, և «Ձեր կենա՛ցը, խմբապետ տիար Ֆլէմինկ և դեր-խմբապետ Րօպէ՛րդ Բարքըր, ձեր կենացը» գոչելով շիշը բերնին անկեց։ «Հուրրա՛» աղաղակ մը օդը թնդացուց, և անմիջապէս ետքը «Կեցցէ՛ Ճէյմս, մեր խումբին բարերարը» գոչեցին բոլոր ներկաները մէկէն, ստորերկրեայ քարուկիր կամարը դղրդեցնելով։

Քաջարի Ճէյմս մէկ ձեռքովը պարապ շիշը բռնած, միւս ձեռքովը սրբեց իր առատ պեխերը, և արդար հպարտութեամբ մը չորս կողմը դիտելէ ետքը, յաղթական ձեւով գլուխը խոնարհեցնելով շուրջը գտնըւողները ողջունեց։

—Արդարութիւնը և վեհանձնութիւնը չի՛ յաղթուիր, ապրին անոր հնազանդող սիրտերը։

Այս ըսելով ուզեց Րօպէրդ Բարքըրի ձեռքը համբուրել։ Բայց Ճէյմսի տէրը եղող այս երիտասարդը ամբողջ խումբին ներկայութեանը առանց քաշուելու գրկեց Ճէյմսը, և համբուրեց անոր լայն ճակատը։

Աւելորդ է ըսել թէ երեսուն երեք տարեկան երիտասարդ տիրոջ մը (*) իր վաթսուն տարեկան սպասաւորին ճակատը համբուրելը նոր «Հուրրա»ով մը ողջունուեցաւ ներկաներուն կողմէ։

Ի վերջոյ Ֆլէմինկ Հարրիսըն յայտարարելով թէ այլեւս պէտք է վերջ տալ այս տեսարաններուն, որովհետեւ խումբին գործերուն մասին նոր դեր-խմբապետին հետ առանձինն տեսակցելու պէտք ունի, խումբին անդամները սկսան կամաց կամաց ցրուիլ, որով վերջապէս Ֆլէմինկ և Րօպէրդ սրահին մէջ մինակ մնալով քով քովի նստան։

Պատմութեանս մէկ քանի պարագաներուն մասին Րօպէրդ Բարքըրի նման, ընթերցողներն ալ մէկ քանի բացատրութիւն ստանալու իրաւունք ունին։ Կը յուսանք թէ իրենց արդար հետաքրքրութիւնը պիտի գոհացուի, երկու նոր բարեկամներու տեսակցութեան ունկնդրելով։

—Ֆլէմի՛նկ Հարրիսըն, ըսաւ Րօպէրդ, ամէնէն աւելի սա կէտին խելք չեմ կրնար հասցնել թէ՝ երբ այս գիշեր ճերմակ ուրուականներու երեւոյթով դիմացս ելաք, ինծի ամէնէն մօտ գտնուողին վրայ չորս անգամ կրակ ընելով հանդերձ, ինչո՞ւ համար չկրցայ գետին տապալել զայն։

(Շարունակելի)

(*) Պատմութեանս ընթացքին մէջ Րօպէրդ Բարքըրի տարիքը սխալմամբ 23 գրուած է, զոր այս առթիւ հարկ կը համարինք ուղղել։

ՍԿԻՒՏԱՐ Նոր Թաղի Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը անցեալ կիրակի օր տեղի ունեցաւ, և մէկ անդամին ընտրութիւնը համեմատականի միացած ըլլալով պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի օր։ Այս կերպով բարեբաղդաբար վերջ պիտի գտնեն թաղային կարգ մը խնդիրներ, որոնք կարծիքի անհամաձայնութիւն յառաջ բերին։ Համեմատականի միացած երկու անդամներէն մին արդէն ուրիշ գիւղ մը փոխադրուած ըլլալուն, ընտրողներու գործը աւելի դիւրացած է։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ Որբանոցի հիմնադրութեան 35րդ տարեդարձին առթիւ յառաջիկայ կիրակի օրը, 25 նոյեմբեր, Խասգիւղի Բարոզիչ Տաճատ Վ. պիտի պատարագէ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ մէջ ի հանգիստ հոգւոց Որբանոցին բարերարներու հիմնադրին, ինչպէս և բոլոր հանգուցեալ բարերարաց ու նուիրատուաց։ Այս առթիւ հանդիսաւոր բարեխօսութիւն պիտի կատարուի Հաստատութեան Մեծագոյն Բարերար Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ Որբանոցին մատրան մէջ ողբացեալ հիմնադրին գերեզմանին վրայ պիտի կատարուի հոգեհանգստեան յատուկ պաշտօն մը, ուրկէ յետոյ տեղի պիտի ունենայ ըստ սովորութեան տարեկան խաչահանգստի արարողութիւնը։

ԱԶԴ.—Սկիւտար Նոր Թաղիս Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն վերաշինման և օծման տարեդարձին առթիւ, ի Նշան երախտեաց, Ս. Եկեղեցւոյս բարեխրատ քարոզիչ հոգեշնորհ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան, հանդերձեալ է յառաջիկայ Կիրակէ, Նոյ. 25, Ս. Պատարագի մատուցմամբ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի հանգիստ հոգւոց, երջանկայիշատակ ծնողաց՝ նոցին բարերար Տեարց Վսեմ. Մաթէոս և Սքիկ Ունճեան հարազատաց(*)։ Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
ԳՐ. ՄԵԼԻՏՈՍԵԱՆ — Ա. ԱԼԻԲՍԱՆԵԱՆ

(*) ԾԱՆ.—Ցիշեալ բարերար Վսեմ. Հարազատք, Պալեան Կարապետ Ամիրայի, ասկէ կէս դար առաջ, ի յիշատակ իր հանգուցեալ որդւոյն, Նիկողոս Պալֆայի, 5000 ոսկւոյ ծախքով, Ս. Եկեղեցւոյս կտակաւ նուիրած անուշ ջուրը, որ Մեծ Չամլըճայէն մինչև Ս. Եկեղեցին կը հասնի, գրեթէ 20 տարիէ ի վեր, ճամբաներուն աւրուած ըլլալուն պատճառաւ կանոնաւոր հոսում մը ունենալէ դադրած էր, այս անգամ Խորհրդոյս դիմումին ի պատասխան սիրայօժար ստանձնելով նոյն ճամբաներու չինութեան հոգին մեծ մասը, նուիրեցին հարկ եղած բոլոր երկաթ խողովակները, մանաւանդ Նոցին Վսեմութեանց փափաքանաց համաձայն, նոյն ճամբաներու՝ տուներու ասկէ և կոյուղիներու մօտէ ունեցած անցքերը փոխելով, նոյն ջուրը այլեւս բոլորովին փրկուած կը նկատուի ապագայ ամէն կերպ անտեղութիւններէ, որով համայն Թաղեցին կրկնապէս շնորհապարտ կը զգայ ինքզինքը հանդէպ Նոցին Վսեմութեանց սոյն բարերարութեան։ Այս առթիւ կը փութանք յայտնել թէ վերոնշանակեալ Նոյ. 25ի կիրակի օրը, Եկեղեցւոյս աղբիւրէն Նոր Ջուրի առաջին հոսումը եւ տեղի պիտի ունենայ։ ՆՈՅՆԲ

Մեր Ատաբազարի յարգոյ գործակալ ըՍտեփան էֆ. Սափրիչեան և համայն ընտանիքը իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք բարեհաճեցան ներկայ գտնուիլ Տիկին Տիրուհի Ս. Սափրիչեանի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, եւ յայտնեցին իրենց ցաւակցութիւնները անձամբ կամ գրաւոր։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Անցեալ ուրբաթ օրուան թուով մէկ քանի դիտողութիւններ ըրած էինք Վահրիճ Վ.ի հաշուական խնդրոյն նկատմամբ։ Վահրիճ Վ. այս անգամ հետեւեալ պատասխանը ղրկած է մեզի, զոր նոյնութեամբ կը հրատարակենք։ Մասնաւորապէս այն պատճառաւ որ Վահրիճ Վ. կարգ մը պաշտօնագիրներու խօսքը կ'ընէ, որոնք հարկաւ մէջտեղ պիտի հանուին, քանի որ ասկէ չորս ամիս առաջ Քղիէն հասած գրութեան մը վրայ, Կրօն. Ժողովը իր յառաջիկայ նիստին մէջ ի ներկայութեան Վահրիճ Վ.ի այս գործին քննութեամբ պիտի զբաղի։—

Տէր խմբագիր,

840 թիւ օրաթերթիդ ազգային բաժնին ներքեւ իմ հերքմնագիրս հրատարակած չըլլալնուդ պատճառը՝ մեր խնդիրը ըստ բաւականին այդ գրութեան մէջ լուսաբանուած չըլլալն է կ'ըսէք։ Արդ, ահա պատասխանս։

Ես «ըսի—ըսաւ» չունիմ այս կարգի խնդիրներու մէջ։ Տօքիւման ցոյց տուի Պատրիարքարանին թուականներով՝ բովանդակութեամբ, որոնց պէտք էր դիմել խնդրոյն իրական ըլլալու փափաքողը։ Բայց որովհետեւ բաւական լուսաբանուած չգտաք, ահա իմ լուսաբանութիւններս։ Ես ըսած էի եւ կ'ըսեմ թէ գացէք Պատրիարքարանէն կարդացէք 1900 Ցունիս 10 թուականաւ Քղիի Թաղ. Ժողովէն, այսինքն՝ Խօչմաթլեան Մկրտիչ (որ Պոլիս եկած է վերջերս) Ալեմեան Յակոբ եւ Ալեմեան Մարտիրոս, Խարբութլեան Թորոս, Սամոյեան Յակոբ, Տ. Խաչատուրեան Թորոս ստորագրեալներէն տարիուկէս առաջ Պատրիարքարան ուղղեալ պաշտօնագիր մը, որով կը յայտնէին, կ'ըսեմ, տարիուկէս առաջ կը յայտնէին 25 Օսմ. ոսկին ընդունելնին, կ'ըսեմ, Նպաստից յանձնաժողովէն ղրկուած 25 ոսկին ընդունելնին, եւ կը խնդրէին Ս. Կիրակոս վանուց նորոգութեան յատկացնելու համար Պատրիարքարանին թոյլտուութիւնը, որ չըլլացուեցաւ։

Այս գրութենէն ինչ կը հասկցուի։ Կը հասկցուի՞ թէ Վահրիճ Վ. դրամը իւրացուցեր է, որպէսզի դրամը իր նպատակին չէ գործածեր ու կերեր է։ Չի՞ հասկցուիր թէ Քաղ. Ժողով մը կայ, որուն ատենապետին անուանն ալ ղրկուած էր 25 Օսմ. ոսկին չէ՞ք։ Արդ, այս դրամի մասին պէտք մընա՞ց բացատրութեան։

Գալով 6 ոսկիի խնդրոյն, մենք յայտարարեցինք մենէ 6 ոսկի ուղղ Քղեցի պարոնին եւ 6 ոսկիի մուրհակ ուղղ խմբագրին, թէ մենք առանց Ժողովի նախագահ չենք, Ժողովին ըրած կարգադրութիւնը կը քալէ, առանձինն նախագահը պատասխանատու չէ որ եւ է գործի, հետեւաբար այդպէս ըմբռնելով մեր պաշտօնը, մենէ դրամ քաշելու եկող պարոնին ցոյց տուինք օրէնքին դիմելու հարկը, զոր չփութեց պարոնը թերթերու դիմելով, եւ եկաւ գրեցու գրեց, որոնց հերքումը տուինք մէկ, սակայն ջախջախիչ հերքում մը բանին չեկաւ մեզ դէմ յարձակելու սկսող թերթին, եւ եկաւ չըսածս ըսած, գրածս չգրած ցոյց տուաւ, եւ վստահութեան զեղծումը ինք գործեց որոնց մասին լռեցինք ու բողոքեցինք Պատրիարքարանին։

Այդ անձը եկաւ աննկերքներուս՝ որոնց գումարը 130 ոսկիի կը յանգի, խնդիրը հերքել ուղեց եւ մենք չորս պաշտօնագիրներ ցոյց տուինք, տօքիւմաններ, 1900 Հոկտ. 7, 1900 Նոյ. 18, 1901 Ցունվ. 22, 1901 Ցունիս 20 թուականներով, որոնք Պատրիարքարանին են, հեռուն չեն, աչքի առջեւ, ամէնուն մատչելի են, որոնց դիմել յանձնարարեցինք բարեկամաց եւ չարեկամաց ալ, որպէս զի հասկցուի թէ մենք կանուխէն գրա՞ծ էինք թէ ոչ. մե՞նք իրաւունք ունինք, թէ ոչ մեր ընդդիմախօսները, որպէս զի հասկցուի թէ ինչե՞ր կան այդ անձանց չարժառիթներուն մէջ։

Շնորհք կը մաղթենք նաեւ ձեր ազնիւ պաշտօնակցին համար ալ որ կը ճգնի իմ չուրջս խնդիր յուզել, որպէս զի Ժողովուրդը ինձմով զբաղելով ուրիշ մը, իրական մը, իտակական մը մոռնայ։

Շնորհակալութիւն ալ յայտնելով ձեր մարդասիրութեան համար որ բարեհաճեցաք ձեր սիւնակներուն մէջ հիւրընկալել այս հերքումը, փոխանակ զի ուրիշ մը նըման վարձք չպահանջեցիք այսչափը հրատարակելու համար։

ՎԱՀՐԻՃ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

5 Դեկտեմբեր 1901

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101.52
Րէժի	(Tab. Turcs)	314.
Գօնսօլիտ	(R. Turque D.)	24.92
Երկաթուղի	(Lats Turcs)	109.
Պանք ՕԹՕ.	(Banque Ott.)	533.
Թրանսվալ	(Transvaal)	82 25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առաւօտ)

ՊԱՇՏՕՆ.— Լազգըյէի հաշուակալութեան կոչուեցաւ Նէվրէքօբի ելմտական տնօրէնութենէն հրաժարեալ Հագգը էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Տրապիզոնի մաքսատան տեսուչ Զիյա պէյի։

Միւթէմայիզի աստիճան՝ Երուսաղէմի գաւառին թղթակցութեանց տնօրէն Մահմուտ պէյի։

—Սանիյէի աստիճան՝ մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Ապտուլլահ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ օտար ապրանաց մաքսատան տեսուչ Ճէմալ պէյի։

Բ. Մէճիտիէ՝ Բրիշթինայի ոստիկան զօրաց նորընտիր հրամանատար Ֆնդ. Պայրամ, և Ելմտական Ժողովոյ բաղդատիչ Ալի Րաիֆ պէյերու։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ռուս կառավարութիւնը Բ. կարգի Ս. Սթանիսլաս պատուանշան տուած է Իզմիրի կուսակալ Բարձր. Քեամիլ փաշայի զաւակ Կայս. Թիկնապահ հազարապետ Սաիտ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ անոր գործածութիւնը։

ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ և հեռագրաց վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պոլսոյ մէջ փոխանակուելու համար միայն 10 փարանոց քարտ-բօսթալ կ'ընդունուի իսկ դրոյ նամակ չընդունուիր։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.—Սէրվէթի մէջ կը կարդանք.—«Օսմ. Պանքային կողմէ առանց ոեւէ երաշխաւորութեան 600000 Օսմ. ոսկիի փոխատուութիւն մը ըլլալու վերաբերեալ թուղթերը առջի օրը ստորագրուեցան Բ. Դրան մէջ։ Այս չատ նպաստաւոր կարգադրութեան կնքումը պատուաբեր է Կայս. Կառավարութեան։»

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ յանձնաժողովը առջի օրը Քաղաքապետարանին մէջ նոր գումարում մը ունեցաւ, Նախագահութեամբ քաղաքապետ Րըտվան փաշայի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ թերթ մը կ'ըսէ թէ Հանրային չինութեանց նախարար Պ. Պեյլինօֆ ի մօտոյ պիտի առաջարկէ Սօպրանիէին՝ բարեփոխութիւն մը ընել երկաթուղիներու այժմու օրէնքին մէջ։ Այս բարեփոխումը այն պիտի ըլլայ որ ճարտարուեստի գործերով զբաղող ընկերութիւնները և անհատները արտօնուին իրենց հաշուոյն երկաթուղիի մասնաճիւղեր չինելու, ինչ որ մեծապէս նպաստաւոր պիտի ըլլայ երկրին բարգաւաճման։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան քարտուղար Պ. Մարիէժուլ երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ դէպ ի Բարիզ, երկու չաբաթ արձակուրդով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ տորմիղը, հրամանատարութեամբ Լորտ որ Պաթէնպէրկ իչխանին, Իսկէնտերունէն մեկնեցաւ չաբաթ օրը դէպ ի Կիպրոս։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՍԱԿԱՐՄՆԻ վերաբերեալ կանոնագրով զբաղեցաւ Պետական Խորհուրդը առջի օրուան նստին մէջ, որուն ներկայ գտնուեցաւ նաև Առեւտրական Սենեակին անդամներէն մէկը, հարկ եղած բացատրութիւնները տալու համար։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄԸ ՇԻՇԼԻԻ ՄԷՋ.—Վերջնապէս որոշուած է որ Շիշլիին Զարիֆիի ծախքով չինուելիք մեծ հիւանդանոցը կառուցուի Բեաղըրճհանէի ճամբուն վրայ Ցունաց Գերեզմանատան և Պուլկարական Սէմինարիային մօտ։ Որոշուած գետինը 16000 քառակուսի կանգուն տարածութիւն ունի, 400 կանգուն ճակատով։ Ասոր 10000 կանգունը Ցոյներու կը պատկանի, իսկ 6000 կանգունը զանազան ազգայնութեանց պատկանող անհատներու։ Գնումի պայմանները որոշուած են արդէն, և նոյն իսկ 400 ոսկի վճարուած է իբրեւ կանխավճար։ Փոխանցման գործողութեան ձեւակերպութիւնները միայն պիտի կատարուին։ Այս չինութիւնը արտօնող Կայս. Իրատէին կը սպասուի ի մօտոյ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը համաձայն այսօր վաղը պիտի սկսուի մէյմէկ ամսաթոշակ վճարուիլ կառավարական ընդհ. պաշտօնեաներուն։

ՁԵՂՉ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.— Երկէքի գաւառակի նախկ և Նախնական դատարանի նախորդ նախագահ Ֆէթհի էֆ. և նոյն դատարանի անդամ Ալի եւ Նախորդ անդամ Կարապետ էֆ. զեղծումներ և օրինազանցութիւններ գործած էին։ Այս անգամ հասկցուելով որ նոյն դատարանին հարցաքննիչի նախորդ օգնական Մէհմէտ Տիգրան, Միքայէլ էֆ. ալ մասնակից գըտնուած են վերոյիչեալ զեղծումներուն, ասոնց ալ դատի ենթարկուելուն արտօնութիւն տրուած է պատկանեալ պաշտօնատան կողմէ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին չինութեան դրամական նպաստ տուողներուն և ուրիշ կերպով ծառայութիւն մատուցանողներուն տրուելու համար հաստատուած չքանշանին յատուկ կանոնագիր մը պատրաստուած է։ Վերոյիչեալ չքանշանին մէկ կողմը գրուած է.— «Համիտիէ Հիճազ Թիմուր Խօլըննա խըտմէթ իւէն համիյէթմէնտանէ մախսուս միտալեա տըր»։ Միւս կողմը Վեհ. Սուլթանին Կայս. Թուղրան և տակն ալ վայրաչարժներու նկարներ կը գտնուին։ Այդ չքանշանին այրերու յատկացուածը կանանց ժապաւէն ունի, իսկ կիններունը ծաղիկի ձեւով կապուած դարձեալ կանանց ժապաւէն։ Կուրծքին աջ կողմը կը կախուի։ Այդ չքանշանը Կայս. Պերաթով կը տրուի չինութեանց եւն. ծառայութիւն մատուցանողներուն և հինգ Օսմ. ոսկի ու աւելի նպաստ տուողներուն։ Այդ չքանշանը երեք տեսակ է՝ նիքել, արծաթ և ոսկի։ Առաջինը կը շնորհուի հինգէն մինչեւ յիսուն ոսկի նպաստողներուն, երկրորդը 50էն 100 և երրորդը 100էն աւելի։ Գնահատելի ծառայութիւն մատուցանողներուն ալ, ծառայութեան աստիճանին համաձայն, այդ երեք տեսակներէն մէկը կը շնորհուի։ Նոյն չքանշանը ունեցողները եթէ մեռնին մանչ կամ աղջիկ մեծ զաւակը կը ժառանգէ չքանշանը, և առանց արտօնութեան կրնայ գործածել։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Թուրքիոյ, Ցունաստանի և Սերպիոյ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագիրներու բանակցութիւնները եզրակացութեան մը յանգած չըլլալով, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշման համաձայն Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ մինչեւ Նոյ. 18 գործադրուած մաքսային սակացոյցը նոյն թուականէն սկսեալ երեք ամիս եւս երկարաձգուի, պայմանաւ որ նոյն ժամանակամիջոցին մէջ անպատճառ աւարտին բանակցութիւնները, և առեւտրական դաշնագիրները փոխանակուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ Ֆրանսայի բաժնետարգ պատուիրակ դեր-գնդ. Պեաժէ առջի օրը Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սաիտ փաշայի բնակարանը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալները գիշեր մը ժամը 2ին երկու անձեր Իզմիրի առեւտրական դեր-հիւպատոսին նկատմամբ թշնամալից վարմունք մը ունեցած էին։ Խնդիրը ոստիկանութեան իմաց տրուելով քննութիւններ կատարուեցան, և ստուգուելով որ ձկնորսանի դէտերէն Հաճի Էօմէր և խահուէճի Իսմայիլ անուն անձերն են չարագործները, երկուքն ալ ձերբակալուած և օրինաց խստութեան ենթարկուած են։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ առաւօտ ժամը 3ուկէսին միջոցները Բ. Դրան պողոտայէն սրընթաց վազող «քուբէ» կառք մը ուժգին կերպով զարնուեցաւ Նիկոտէցի Խալիլ անուն բեռնակիրի մը որ 190 օխանոց բեռ մը կը կրէր, և գլխուն ձախ կողմէն ծանրապէս վիրաւորեց զայն։ Վիրաւորեալը անմիջապէս մերձակայ դեղարան մը տարուելով դարմանուեցաւ հազարապետ Տք. Նաֆի պէյի կողմէ, որ փեսան է ոստիկանական նախարար Վսեմ. Շէֆիք փաշայի։ Ցետոյ վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ,

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ոեւէ նոր ցնցում չէ ըզգացուած Էրզրումի մէջ, անցեալ կիրակի իրիկուընէ մինչեւ երեքշաբթի առաւօտ ժամը 12։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Րիզա Խան երէկ, պարսիկ գաղթականութեան երեւելիներէն տասներկու հոգի ընտրեց՝ պաշտօն տալով անոնց երդուեալ դատաւորի դեր կատարել պարսիկ հպատակներու միջեւ ծագելիք վէճերուն համար։ Ասոնց վեցը դեսպանատան տրամադրութեանը տակ պիտի գտնուին և վեցն ալ հիւպատոսարանին։ Միրզա Րիզա Խան նախ նպատակ ունի կարգադրել իր նախորդին և պարսիկ գաղթականութեան միջեւ եղած դժուարութիւնները. Նաև վէճերը կարգադրել իրաւարարութեամբ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Նախընթաց օրը անգլիական չոգենաւ մը Վոսփորէն անցած ատեն Գավագի առջև խարսխած ուրիչ անգլ. չոգենաւի մը վրայ ինկաւ։ Երկու չոգենաւներն ալ ծանր վնասներ կրեցին։

ՈՒՇԱՔԷ կը գրեն թէ երեքշաբթի օրը փոթորիկ մը ծագեր է քաղաքին մէջ։ Շատ մը ապակիներ խորտակուեր, ծխնելոյզներ ինկեր և տուներու կղմինտրները փոթորիկին սաստկութենէն քչուեր տարուեր են։ Կառավարական ապարանքին ապակիներն ալ կոտրտեր են։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ ՄԸ պատահեցաւ առջի օրը, Խոփիքէի «Ապպաս» չոգենաւին մէջ, ուր բազմաթիւ ուխտաւորներ կային։ Աղիզ անուն ուխտաւոր մը չոգենաւին տախտակամածին վրայ պտտած ատեն բռնամբարձ մեքենային զարնուելով ամբարանոցը նետուեցաւ։ Թէև օգնութիւն հասցուեցաւ, բայց Աղիզ վտանգաւոր կերպով վիրաւորուած ըլլալով, քանի մը վայրկեան վերջը հոգին աւանդեց։

ՔՈՅՐ ՄԸ ՆԻ ԵՂԲԱՅՐ ՄԸ քիչ մնաց առջի օրը պիտի ամուսնանային իրարու հետ, Սիրքէճիի մէջ։ Երկուքն ալ Սիլիվրիցի էին և 15 տարիէ ի վեր իրարմէ բաժնուած։ Նշանտուք, ամէն բան լմնցած էր, և օր մը վերջը հարսնիքը տեղի պիտի ունենար։ Առջի օրը խօսակցութեան պահուն Սիլիվրիի վրայ խօսք ըլլալով, հասկցուեցաւ թէ երկուքն ալ իրար կը ճանչնան եղեր հոն գտնուած ատեննին, և անկէ վերջն է որ ամէն բան հասկցուելով եւ հարսնիքը ջուրը ինկաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Դեկտ.—Եթէ Երեսփ. Ժողովը անփոփոխ պահէ կրօնական միաբանութիւններու յատկացուած նպաստը, ելմտական նախարարը պիտի առաջարկէ նոր պարտաթուղթեր հրապարակ հանել, բացը գոցելու համար։ (Ինչպէս կը յիշուի, Երեսփ. Ժողովէն կարգուած մասնախումբը առաջարկած է Միաբանութիւններու նպաստը ջնջել, խնայողութեան համար։ (Ծ. Խ.)

—Պ. Ռէյնաք եւ փաստաբան Լապօռի (Տրէյֆիւսի պաշտպանը) գժտեցան։ Ասոր վրայ Պ. Լապօռի սկսած է Տրէյֆիւսի խընդիրին վերաբերեալ կարգ մը յայտնութիւններ հրատարակել «Ժուռնալ» լրագրին մէջ։

—Վառիէթէ թատրոնին [մէջ կարգ մը զարդեր վար իյնալով Պ. Լասուչի, եւ օրիորդ Էմիլիէն տ'Ալանսօնի եւ Անժէլ Տըլի սրունքները ջախջախուեցան։

ԲԵՔԻՆ.—Աւազակախումբեր կը պատեն Ջիլիի նահանգը։ Բեքինի մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ։

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՉԻՍՔՕ.—Թանձր մշուշ մը կը տիրէ։ Երկու չոգենաւեր խրեցան։ 20 հոգի խղդուեցան։

ԲՐԵՏՈՐԻԱ.—9 Պօէր պետեր ալ աքսորուեցան, Լորտ Քիչընէրի վերջին յայտարարութեան համաձայն։

ԲԵՔԻՆ.—Զինկ իչխանը դեսպաններուն իմացուց թէ չինական արքունիքը ճամբան կանգ առած է, որովհետեւ կայսրուհին չատ յոգնած է։ Զինական մեհեանները, ապարանքները եւ յիչատակարանները կը նորոգուին, արքունիքին վերադարձին առթիւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կայս. Ուքազ մը 1902 Մարտ 1էն սկսեալ կը ջնջէ Ֆինլանտական զինուորներու ընդհ. հրամանատարութեան պաշտօնը եւ անոնց մասնաւոր վարչութիւնը։ Ուքազը՝ նոր զինուորները, մասնաւորապէս ֆինլանտականները, կ'ենթարկէ Ֆինլանտիոյ զինուորական չրջանակի հրամանատարին իրաւասութեան։

ՊԷՐԼԻՆ.—Սաքսոնիոյ թագաւորին առողջական վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

ԲԵՔԻՆ.—Կայս. հրամանագիր մը կը ծանուցանէ թէ Արքունիքը Դեկտ. 14ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Բեքին։

ՊՈՒՔՐԷՇ.—Ներկայ տարեչրջանին հասոյթները 22 միլիոն ֆր. աւելի են ծախքերէն։ Կը յուսացուի որ երկու տարիէն վճարուի 175 միլիոն ֆր.ի երեքուն պարտքը՝ փոխառութեամբ մը։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Դեկտ.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ ամերիկեան տորմիղ մը հրաման ստացեր է Վենեզուէլլայի ջուրերը երթալ։

—Կ'ըսուի թէ Ռուսիա յառաջիկայ Մարտին մէկ միլիառ ֆրանքի փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Բարիզի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէրպիի Ազատական Դաշնակցութիւնը որոշում մը ընդունեց, որով կը չեչտուի թէ անհրաժեշտ է հաչտութիւն կնքել Պօէրներուն հետ։

—Բարեյոյսէն հասած հեռագրի մը նայելով Պօէրները փորձեր են անցնիլ Նաթալի երկաթուղիի գծէն, բայց չեն յաջողեր։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

Րէժի	Լ. Օ.	12.30
Թրամվայ բաժնեթուղթ		5.55
» պարտաթուղթ		480
» Ժուիսանս		1.40
Օսմ. ապահովագր. ընկ.	Լ. Օ.	3.70
Րըխօրիթէ Թիւրք		—.—
Թրանսվալ	Ֆր.	78.—
արափ		465.
Գրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն		264.

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ	Ղչ.	108.02
Մէթալիք		97.10
Անգլիական ոսկի		110.02
Ֆրանսական ոսկի		87.22
Քրիմից		51.08
Բօլ.		90.20
Րուպլի թղթադրամ		8.60
Տնտոն 3 ամիս		110.—
Բարիզ		22.88½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 3 Դեկտ.		ԲԱՐԻԶ 3 Դեկտ.
Անգլիական		Ֆրանսական
Անգլ. գոնս.	91.47	101.65
Օս. գոն. սէրի	B. 49.75	
2 » »	C. 26.50	24.67
» » »	D. 24.68	24.68
Պանք ՕԹՕսմ.		532.—
Թրանսվալ		82.—
Օսմ. Րէժի		312.—
Բրիօրիթէ		497,—
Օսմ. Մաքսատուն		
Օսմանիէ		519.—
Գրէտի Լիոնէ		452.—
Իտալական		101
Սպանիական		101.25
		73.15

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ հոկտեմբեր ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—

Ատաբազարի Ս. Հրեչտակապետ եկեղեցւոյ մէջ չրջագայած պնակաց մէկ տարուան 2497 ղչ. հասոյթին մնացորդն՝ ձեռամբ գանձապետ Ստեփան էֆ. Մհր. Եղիաեանի՝ 769 ղչ., Սիրական էֆ. Սիրապիոնեան յԱտաբազար իւր ամուսնութեան առթիւ, ձեռամբ Բիւզանդ էֆ. Քէչեանի՝ 300, Ատաբազարցի 23 ազգայիններէ Ստեփան էֆ. Մհր. Եղիաեանի ձեռամբ՝ 343, Գօսթաքի էֆ. Բասմիատի՝ 120, Բարեպաչտուհի տիկին մը ըստ իւր ուխտի Սեպտ. եւ Հոկտ.՝ 108, Ցարութիւն էֆ. Հիւլիւնեան Նիկոմիդիացի իր որդւոյն ամուսնութեան առթիւ 108, Ցովհաննէս էֆ. Արապեանի հարսանեաց հանդէսին հանգանակեալ, ձեռամբ Դամիանոս էֆ. Փափազեանի 100, Ալէմ Տաղիի ազգայիններէ 87.50, Երեք բարեսէր ազգայինք յՕօզկատ 82 եւ Ղեւոնդ Ծ. Վ. Թուր Սարգսեան՝ 60 ձեռամբ Կարապետ էֆ. Աբրահամեանի։ Մկրտիչ էֆ. Մաղըմեան ի Րոսթով վասն Որբանոցի 60։ Ցովհաննէս էֆ. Քէլէկօֆ՝ 54, Օր. Պերճուհի Ց. Սաղօեան՝ ի Պանտըրմա 20, Մէր աղա կառապան 20 ղչ։ Գումար՝ 2231.50 ղչ։ [Շարունակելի]

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՐ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ԹՐԹԻՆԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ 1901 ՆՈՑԵՄԲ. 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ԵՐԹ **ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ—ԲԵՆՏԻՓԻ ԳԻԾ**

ԿԱՅԱՐԱՆ	2* Ա. ժ.	34 Ա. ժ.	4 Ա. ժ.	6 Ա. ժ.	8 Ա. ժ.	36 Ա. ժ.	10 Ա. ժ.	12 Ա. ժ.
ՆԱՄՈՒՐՋԵՆ ԺԿ.	01 20	1 35	3 33	5 30	7 08	08 15	10 30	11 30
Հայտար Բաշա ժամ.	01 45	2 —	3 58	5 55	7 33	08 40	10 55	11 55
ԺԿ.	01 55	3 25	4 08	6 05	7 43	08 55	11 05	12 5
Գեղոզլ Թոփջաղ	02 1	—	4 14	6 11	7 50	09 05	11 11	12 11
Ֆէնէր Քեօշկեսի	2 05	2 56	4 17	6 14	7 54	09 09	11 15	12 14
Կեօզ Թեփէ	02 09	— —	4 21	6 18	7 58	09 15	11 19	12 18
Իրէն Քէվ ժամ.	02 18	2 47	4 28	6 23	8 04	09 21	11 24	12 22
ԺԿ.								
Գըզըլ Ճէշմէ	2 29	2 57	4 32	6 29	8 10	09 31	11 30	12 28
Մալթեբէ	02 28	3 08	4 42	6 37	8 19	09 41	11 38	12 36
Փենրթալ	2 38	3 23	4 51	6 48	8 31	10 01	11 48	12 46
Հէյտարկ ժամ.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	1** Ա. ժ.	3*** Ա. ժ.	5**** Ա. ժ.	7 Ա. ժ.	31 Ա. ժ.	9 Ա. ժ.	11 Ա. ժ.	13 Ա. ժ.	33 Ա. ժ.
ԲԵՆՏԻՓԻ ժկ.	1 25	01 54	2 28	3 14	4 37	06 38	8 20	10 02	10 30
Ջանթայ	1 33	2 02	2 37	3 23	4 50	06 47	8 30	10 14	10 44
Մալթեբէ	01 43	2 12	2 47	3 33	5 05	06 57	8 41	10 25	11 4
Պօստանճը	01 51	2 21	2 56	3 41	5 19	07 05	8 51	10 34	11 14
Իրէն Քեվ	01 58	2 28	3 03	3 50	5 32	07 12	8 58	10 38	11 28
Կեօզ Թեփէ	02 02	2 32	3 07	3 54	5 36	07 16	9 03	10 43	—
Ֆէնէր Քեօ	02 07	2 37	3 11	3 58	5 41	07 20	9 08	10 47	11 37
Գըզըլ Թօփ.	02 10	2 40	3 14	4 01	5 45	7 23	9 13	10 53	—
Ջ. Փաշա ժամ.	02 15	2 45	3 19	4 06	5 53	7 28	9 19	11 —	11 46
ԺԿ.	02 23	2 53	3 27	4 15	6 05	7 38	9 27	11 25	12 5
Կմ Քոպրի ժ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 03	9 52		12 30

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Կամուրջէն զրկուելիք կամ կամուրջ հանուելիք դրպերը հնչ տեւելով կառախումբերով միայն պիտի փոխադրուին։ Կամուրջին համար թիւ ա։ դկ 5, 31, 11, 13 եւ 33 կառախումբերով։ Կամուրջէն զրկուելիքները թիւ 34, ,01ի 33 և 12 կառախումբերով։

(*) Այս կառախումբը պիտի բանի 1902 փետր. 1էն սկսեալ։

(**) Նեմանապէս։

(***) Այս կառախումբը պիտի բանի Նոյ. 1էն 15 և ապա 1902 Յուն. 16էն 31։

(****) Այս կառմ.ը պիտի բանի Նոյ. 16էն 1902 Յուն. 15 և ապա փետր. 16էն եաքը,

ԵՐԹ **ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ—ԷՆԿԻՒՐԻՒ ԳԻԾ** ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	34 Ա. ժ.	36 Ա. ժ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	121 Ա. ժ.	34 Ա. ժ.
ԿԱՄՈՒՐՋԵՆ	1 35	8 15		Ա.	
Հայտար Բաշա ժամ.	2	8 40	ԷՆԿԻՒՐԻՒ ԺԿ.	2 —	
ԺԿ.	2 25	8 55	Ութճանքեայ	2 47	
Գեղզլ Թոփջաղ	— —	9 05	Մալթեբէ	3 49	
Ֆէն. քեօշէսի	2 36	9 09	Բօյաճըլը	5 16	
Կեօզ Թեփէ	— —	9 15	Գիւղ էք Քեօփրիւ	6	
Իրէն քեօղ ժամ.	2 47	9 21	Մոդիւէր	6 27	
ԺԿ.		—	Գիւղը	7 4	
Պօսթանճը	2 57	9 31	Մարտչեայ	8 03	
Մալթեբե	3 08	9 44	Գէ ղ էք Ափըր	8 58	
Գարթալ	3 22	10 01	Ալբիքեայ	9 46	
Բենտիք ժամ.	3 32	10 11	Ղ. Բունարը	10 18	
ԺԿ.	3 37	10 21	Ըսկիշէհիր ժամ.	11	
Թուզլա	3 59	10 46	կամ. թիւ 33	Ա.	
Կէյդզէ	4 19	11 10	ԻՍԿԻՇԷՀԻՐ ԺԿ.	11 40	
Ջիլ Խակկէսի	4 41	11 37	Ջուգուր Չիսար	12 16	
Թավշանճըլ	4 51	11 47	Ֆըն Ֆապրը	12 48	
Հերեքէ	5 08	12 06	Գօզլիւք	01 24	
Խարըժէա	5 29	12 30	Գարաքէյ	01 58	
Թիւթիւն Զէֆքի ֆ.	5 42	12 44	ԳԵԼԻԶԻՒՏ ժամ.	2 48	
Ցերքինճէ	5 53	12 57	ԺԿ.	3 02	
ԻԶՄԻՏ ժամ.	6 07	1 13	Վէզիր Խան	3 35	
ԺԿ.	6 26		Լէֆքէ	4 08	
Գեօյիւք Ցէրքէնա	7 —		Մէկեճէ	4 40	
Սապանճա	7 25		Ափ Չիսար	5 04	
Հաճիօղլ	7 47		Կէյվէ	5 27	
Կէյվէ	8 31		Հաճիօղլ	6 18	
Ափ Չիսար	8 52		Սապանճա	6 34	
Մէկեճէ	9 24		Գեօյիւք Ցէրքէնա	6 59	
Լէֆքէ	9 49		ԻԶՄԻՏ ժամ.	7 32	Ա.
Վէզիր Խան	10 24		ԺԿ.	7 52	01 35
Փալճըք ժամ.	11 06		Ցերքինճէ	8 07	01 53
ԺԿ.	11 20		Թիւթիւն Զէֆքի ֆ.	8 18	02 04
Գարաքեայ	12 30		Խարըժմա	8 30	02 16
Գօզլիւք	1 15		Հերեքէ	8 55	2 43
Իսկ Իօնիւ	2 05		Քամ Խանըը	9 05	2 54
Չուգուր Չիսար	2 36		Ճիվ Իսկելեսի	9 14	3 14
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ժամ.	3 15		Կէ յոզէ	9 40	3 32
կամ. թիւ 122	Ա.		Քուպալը	10 00	4 —
Իսկի Շէհիր ԺԿ.	1		Քիւճուք ժամ.	10 20	4 22
Ափ Բունարը	1 44		ԺԿ.	10 30	4 37
Ալբեյեայ	2 24		Գարթալ	10 44	4 50
Գէ ղէք Ափըր	3 4		Մալթեբէ	11 01	5 05
Մարտչեայ	4 9		Գօճանճը	11 14	5 19
Գիւղը	4 58		Կիներկեայ	11 26	5 32
Սա ղլը	5 35		Կեօզ Թեփէ	— —	5 36
Գէ ղէք Գեօրքիւ	6 —		Ֆէնէր քեօշկեսի	11 37	5 41
Բալըքլը	7 08		Գարա ղլ Քոփրաք	— —	5 45
Մալթեքեայ	8 21		ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ժամ.	11 46	5 53
Պահչահանքեայ	09 15		ԺԿ.	12 05	6 05
ԷՆԿԻՒՐԻՒ ժամ.	10		Գ. ԺԿ. ԿԱՄՈՒՐՋ	12 30	6 30

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ | ԱԼԱՈՒՆՏ—ՔԷՕՓԱՇԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ	224 Ա. ժ.	ԴԱՐՁ 2 ԿԱՅԱՐԱՆ	223 Ա. ժ.
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ա.		Ա.
ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԺԿ.	1 —	ՓՕՆԵԱ ԺԿ.	12
Գեօզլէ Գըզըղ	12 42	Բունար Պաշը	12 42
Սպան. Բունար	1 39	Մէ յոան	1 47
Ալաունտ	2 33	Սէքայ Ինի	2 27
Չէօքիւրլեր	3 15	Քաղաքն Խանը	3 09
Տէօկէր	4 10	Ըլդըն	4 04
Իշհանիյե	4 39	Չամլըճա	4 33
Համամ	5 03	Ալաբի քեպ	5 13
Վաղզլեկ. Համամ	5 4	Ափ Շեհիր	5 53
Աֆիօն Գարահիս.	6 01	Եօղհան	6 15
Պեօյիւք Զօղ.	6 41	Իսհաղլը	6 40
Զայ	7 36	Զայ	7 33
Իսհաղլը	8 21	Գէզ. Զօղ.	8 20
Եօղհան	8 45	Աֆիօն Գարահիս.	9 13
Ափշհիր	9 16	Վաղզլեկ. Համ.	9 44
Ալաբի քեպ	9 48	Համամ	8 53
Չավուշլը	10 30	Իսհաղլիյե	10 20
Ըլդըն	11 8	Տէօկէր	11 05
Գաղզըն Խանը	11 55	Չէօքիւրլեր	11 53
Սէրայ Ինի	12 50	Ալաունտ	12 42
Մէ յոան	1 22	Պահչահանքեայ	1 38
Բունար Պաշը	2 22	Գէօքճէ Գըղըղ	2 20
ՓՕՆԵԱ ժ.	3 —	ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ժամ.	3
	ԷրԹ.		ԷրԹ.

ԵՐԹ կամ. թիւ 322		
	ասպ.	էրէկուան
Ալաունտ մկ.	2 35	12 45
Քէօթահիա ժամ.	2 55	1 5

ԴԱՐՁ 2 321		323
	ասպ.	էրէկուան
Քէօթահիա մկ.	1 40	11 45
Ալաունտ ժամ.	2	12 5

ՀԱՄԻՏԻԷ-ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ	421	423
	ասպ.	էրէկուան
Ատաբազար մկ.	5 42	7 12
Համիտիէ ժամ.	6 —	7 30

ԴԱՐՁ 2	422	424
	էրէկ.	էրէկուան
Համիտիէ մկ.	6 30	8 —
Ատաբազար ժամ.	6 48	8 18

Première Société de Dotation pour jeunes filles
BUDAPEST

Représantant à Constantinople
ERNEST GLAVANY

ԱՂՋԿԱՆՑ ԴՐԱՄԱԾԻՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԷՇԹԱ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

Դրամագլուխ մինչեւ 1899 Դեկտեմբերի վերջը Ֆր. 5,824,869.24
Վճարուած դրամատիտի գումար » 6,000,000

Ծիշեալ ընկերութիւնը հաստատուած է 1863ին եւ իր գործառնութեանց 36 տարիներուն մէջ յաջողած է հանրութեան վստահութիւնը եւ համակրութիւնը չափով իր ազդեցութեամբ։ Ընկերութիւնը ամէն դասակարգէ պատկանող աղջիկներ եւ տղաք կ'ապահովագրէ տարեկան, վեցամսեայ, եռամսեայ եւ ամսական փոքր վճարումներով։ Եթէ ապահովագրուած տղու մը հայրը մեռնի վճարումները կը դադրին, սակայն տղան իրաւունք կ'ունենայ որոշեալ պայմանաժամին հաքը ապահովագրել դրամը ստանալ ամբողջովին։ Իսկ եթէ տղան մեռնի ծնողքը իրաւունք կ'ունենայ մինչեւ այն օրը վճարուած չափ հարիւրին 95% եւ ստանել ընկերութենէն։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆիի ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, ՂԱԼԱԹԱ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ 67։

Ա Դ Ե Լ Ա Ս

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ (ԼԻՄԻՏԷՏ)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1808ԻՆ

ՃՈՐՃ Գ· ԹԱԳԱԽՈՐԻՆ ՕՐՕՎ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԱՆՁ. ՈՍԿԻ 1000000
ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐ » » 15000000

Ծիշեալ ընկերութիւնը չափաւոր պայմաններով կ' ապահովագրէ ամէն կարգի շէնք հրդեհի դէմ։

ՎՆԱՍՆԵՐՈՒ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԱՏԵՆ ՈՒՂՂԱՄԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՈՓԽԵՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

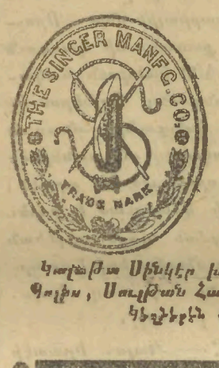
Դեր-գործակալ ՆԻՒՈԼԱ ԺՈՐԺԻԱՏԻ
Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալ ՃՈՐՃ ԿԷՐԿՈՐԱԼ

Գրասենեակ.— ՊՈՂԻՄ, ՔՈՃԱՄԱՆ ՕՂԼՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 13

Ս Ի Ն Կ Է Ր

ՀԱՅԹԱՑԹԻՂ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՒԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատեայ առկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, եւ բոլոր ընտանիքները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքազարամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիրտակ Ճատայ, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա Սինկէր խան, Թիւնէլլին եւրե եւ Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Գալաթա, Սալթան Համամ թիւ 2, եւ Սալթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիօն թիւ 13։

Կնդնդելն ջրաչոնալա համար վերի դասին օպտագործիլն ընելու է։

Ի Ն Հ Ի Օ Ն

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ԲԱՐԻՋ

ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆԳԻՒՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած գումար	252 միլիոն ֆր.
1900ին գանձուած ապահովագին	21 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107 » »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	19 միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած գումար	120 միլիոն ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	153 » »
1900ին գանձուած ապահովագին	17 » »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մանաւանդ նաեւ գեղեցիկ օժտութիւններով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՑԻՉ է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Վաճառատուն կարմիր Ափրր
299, ռեհաիւզտ Հաշա, Ստամպոլ, 299

Ամենէն Վաղահաս
Ամենէն Ուշահաս
Ամենէն Համեղ
Ամենէն Ճաշակաւոր
Ամենէն Ախորժելի
Ամենէն Առատ
Ամենէն Ճոխ
Ամենէն Ճարպիկ
Ամենէն Ճկուն
Ամենէն Ճերմակ